

GJØVIK KOMMUNE

Handlingsplan for smartere plastbruk i Gjøvik kommune 2020-2022

Innhold

1. Hvordan få til smartere plastbruk i Gjøvik kommune?.....	3
2. Smartere plastbruk i Gjøvik kommune.....	4
2.1 Gjøvik kommune skal redusere plastbruken.....	4
2.2 Gjøvik kommune skal arbeide for at plasten vi bruker innenfor egen virksomhet blir resirkulert eller materialgjenvunnet	4
2.3 Gjøvik kommune skal unngå plastforsøpling ved arrangementer og annen bruk av kommunens grunn	5
2.4 Redusere utslipp av mikroplast fra kunstgressbaner som mottar driftsstøtte og tilskudd fra Gjøvik kommune	5
2.5 Redusere utslipp av plast fra landbrukssektoren i Gjøvik kommune.....	6
2.6 Informasjons- og holdningsskapende arbeid rettet mot barn- og unge i skolesektoren	6
2.7 Oppsummering.....	7
3. Handlingsplan for smartere plastbruk i Gjøvik kommune 2019 - 2022	7
3.1 Introduksjon	7
3.2 Handlingsplan for å redusere plastbruk i Gjøvik kommune.....	8

1. Hvordan få til smartere plastbruk i Gjøvik kommune?

1.1 Innledning

For å sikre god oppfølging av arbeidet med å unngå unødvendig plastbruk i Gjøvik kommune og minske den negative påvirkningen bruk av plast har på naturen, er det her laget en utredning for det videre arbeidet med å bruke plast smartere og mer fornuftig. Det er viktig å presisere at denne utredningen hovedsakelig dreier seg om kommunens egen virksomhet, men noen tiltak går utover egen organisasjon fordi kommunen har stor mulighet til å påvirke.

Gjøvik kommune bruker flere hundre millioner kroner på å kjøpe inn varer og tjenester hvert år. Da er det naturlig at vi setter krav til våre leverandører. Kommunen både låner ut og leier bort kommunal grunn til arrangementer og annet, og det kan være riktig å stille krav i forbindelse med slike avtaler. I tillegg gir kommunen tilskudd til både idretts- og kulturarrangementer. Disse er det også naturlig at kommunen setter krav til å gå i en mer miljøvennlig retning.

Den første delen av denne handlingsplanen beskriver på et overordnet plan hva Gjøvik kommune skal jobbe med de neste årene for å bruke plast smartere. Handlingsplanen er ikke uttømmende, og nye tiltak vil tas inn hvis behovet melder seg. Det betyr sannsynligvis også at noen av tiltakene vil vise seg unødvendige å gjennomføre fordi nye løsninger, lovkrav og internasjonale føringer bidrar til løsninger som er utenfor kommunen. Vi vet ikke hvilke løsninger som finnes i morgen. Derfor er det viktigst å fokusere på innsatsområder og være pragmatisk i forhold til de løsninger og tiltak som velges.

Denne planen har en varighet fram til 2022. Dette vil gi Gjøvik kommune en rimelig tidshorisont for å fase ut unødvendige plastprodukter i egen virksomhet og komme et godt stykke på vei med å finne gode løsninger på de andre utfordringene relatert til bruken av plast. Unødvendige plastprodukter er produkter av plast som ikke er nødvendig for driften, eller kan erstattes av produkter uten plast som ikke har et høyere miljøfotavtrykk enn plasten det skal erstatte.

Handlingsplanen fokuserer på noen store utfordringene for Gjøvik kommunes egen virksomhet når det gjelder bruk av plast. Det er satt fokus på 6 innsatsområder eller fokusområder:

1. Gjøvik kommune skal redusere plastbruken.
2. Gjøvik kommune skal arbeide for at plasten vi bruker innenfor egen virksomhet blir resirkulert eller materialgjenvunnet.
3. Gjøvik kommune skal unngå plastforsøpling ved arrangementer og annen bruk av kommunens grunn.
4. Redusere utslipp av mikroplast fra kunstgressbaner som driftes av Gjøvik kommune eller mottar driftsstøtte og tilskudd fra Gjøvik kommune.
5. Igangsette utviklingsarbeid i samråd med fagmiljøet for å redusere plastforurensning fra landbrukssektoren
6. Løpende vurdere tiltak rettet mot barn- og unge for å skape større engasjement og bevissthet rundt mikroplast og plastforurensning

1.2 Avgrensning

Tiltaksplanen omfatter primært Gjøvik kommunes egen virksomhet i tilknytning driften av rådhuset samt oppfølging av eksisterende regelverk innenfor dette området. I tillegg vil planen omfatte føringer på plastbruk tilknyttet kommunale arrangementer og arrangementer som mottar tilskudd fra kommunen – samt oppfølging av opplysningsarbeid rette mot barn- og unge.

2. Smartere plastbruk i Gjøvik kommune

2.1 Gjøvik kommune skal redusere plastbruken

Gjøvik kommune bruker mye plast. Det brukes plast i PC-ene våre, emballasje, stolene vi benytter, på sykehjem, til matservering og mye annet. Det trengs fortsatt plast i produksjonen av mange av disse produktene, men Gjøvik kommune skal arbeide for å få bort alle unødvendige plastprodukter.

I tillegg skal kommunen arbeide for å erstatte plast med andre materialer. Noen engangsartikler av plast vil fortsatt være nødvendig – spesielt innenfor helse og omsorgssektoren.

I alt ble det produsert 50 millioner tonn plast i Europa i 2016 (jf. Plastic Europe). På verdensbasis ble det produsert om lag 310 millioner tonn i 2014. I 2016 stod emballasje for nesten 40 prosent av den totale plastproduksjonen i Europa. Bygg og anlegg stod for om lag 20 prosent og hvitevarer, møbler og medisinsk utstyr 17 prosent. Det er derfor viktig å redusere bruk av emballasje ved levering av varer.

Gjøvik kommune skal:

- Fase ut unødvendige engangsartikler av plast.
- Erstatte artikler av plast med andre materialer der dette er mulig.
- Redusere bruken av emballasje ved levering av varer fra våre leverandører.

2.2 Gjøvik kommune skal arbeide for at plasten vi bruker innenfor egen virksomhet blir resirkulert eller materialgjenvunnet

Et av de viktigste klimatiltakene knyttet til plast er å resirkulere og gjenvinne den plasten som benyttes. Gjøvik kommune kan imidlertid ikke løse dette alene. Til dette er det behov for strengere krav fra nasjonale myndigheter i forhold til både forbruk og produksjon. Gjøvik kommune kan imidlertid bidra til en slik utvikling ved å sette krav om at plastproduktene vi kjøper inn skal kunne resirkuleres eller gjenvinnes.

Kommunen kan også bidra til å gi brukt plast høyere verdi ved å etterspørre resirkulert plast. Behovet for plast fra råolje vil minke hvis flere etterspør gjenvunnet plast. Når verdien på gjenvunnet plast øker, vil dette også kunne bidra til at mengden plastavfall som havner i naturen minker. All plast som resirkuleres og gjenvinnes vil ha en miljøgevinst ettersom det å lage ny plast fra råolje har

adskillig større utslipp enn gjenbruk/ombruk, enten dette kommer fra fornybare eller fossile kilder. Miljøgevinsten er størst når det gjelder gjenvinning av fossil plast siden utslippene av CO₂ fra forbrenning er veldig høye. Om lag 60 prosent av utslippene fra bruk av fossil plast skjer ved forbrenning.

Prioriterte tiltak:

- Stille krav om tilstrekkelige gode løsninger fra egen avfallsleverandør, som bidrar til å stimulere til kildesortering i kommunens enheter.
- Sørge for god kildesortering i kommunens enheter.
- Stille krav til våre leverandører om gode rutiner for å sikre høy grad av gjenvinning.
- Stille krav til våre leverandører om at emballasjeplast Gjøvik kommune mottar kan gjenvinnes.
- Øke etterspørselen etter produkter som er designet for gjenvinning og/eller ombruk.

2.3 Gjøvik kommune skal unngå plastforsøpling ved arrangementer og annen bruk av kommunens grunn

Foruten å jobbe med å redusere plastbruken innenfor kommunens egen virksomhet vil det også være viktig å sette krav til ansvarlig plastforbruk for arrangementer som mottar tilskudd og støtte fra Gjøvik kommune.

Prioriterte tiltak:

- Det skal utarbeides retningslinjer for å få arrangementer i byen grønnere, og det skal settes krav til arrangører og andre leietakere på kommunal grunn. Målet er å fase ut engangsartikler av plast på alle arrangementer og hos leietakere av kommunal grunn innen utgangen av 2022.
- Det skal stilles krav til idrettsarrangementer som får tilskudd fra Gjøvik kommune om god avfallshåndtering, rutiner for gjenvinning og minimering av plastbruk og engangsartikler generelt.
- Det skal stilles krav til kulturarrangementer som får tilskudd fra Gjøvik kommune om god avfallshåndtering, rutiner for gjenvinning og minimering av plastbruk og engangsartikler generelt.
- Øke kunnskapen om plast hos barn i skole og barnehage.
- Engasjere barn i skole og barnehage i strandrydding.

2.4 Redusere utslipp av mikroplast fra kunstgressbaner som mottar driftsstøtte og tilskudd fra Gjøvik kommune

Det vil være et viktig tiltak for kommunen å få bedre rutiner og retningslinjer for ansvarlig plastbruk tilknyttet byens kunstgressbaner. For å redusere plastforurensning fra kommunens kunstgressbaner må det iverksettes tiltak og bedre løsninger for oppsamling av gummigranulatet.

Prioriterte tiltak:

- Utarbeidelse av retningslinjer for å redusere miljøpåvirkningen av gummigranulat for kunstgressbaner som driftes av Gjøvik kommune eller mottar kommunalt driftsstilskudd.
- Samarbeide med lokale idrettsforeninger og lag om tiltak for å redusere forurensning av mikroplast og gummigranulat fra kunstgressbaner

2.5 Redusere utslipp av plast fra landbrukssektoren i Gjøvik kommune

Forsøpling av plast fra landbruket er en utfordring det må tas tak i. For eksempel utgjør rundballeplast en stor del av plastbruken i landbruksnæringa, men blir fort et lite velkomment syn i landskapet dersom det blir liggende igjen som rester på et jorde, hengende i trær eller flytende i vassdrag. Dette har uheldige konsekvenser for naturen rundt oss.

Landbruksplast er imidlertid en vanskelig utfordring ettersom plast fra landbruket er klassifisert som næringsavfall, og derfor har vi relativt få kommunale virkemidler som kan ta tak i denne utfordringen. Hovedproblemet med innsamling av landbruksplasten slik det er i dag er at plasten ofte blir møkkete, og da vil ikke renovasjonsselskapene ta imot plasten til gjenvinning. Kommunen kan likevel via enkeltvedtak pålegge gårdbrukere som ikke håndterer sin egen plast i håndtere avfallet, men dette løser ikke problemet med dårlige mottaksløsninger og systemer for å håndtere plastavfallet på en god måte.

Administrasjonen kommer derfor i løpet av våren 2020 å igangsette et arbeid i samråd med fagmiljøet for å se på tiltak og virkemidler som kan bidra til å hindre spredning av plast. Tiltaket vil også vurderes i forbindelse med landbrukets stimuleringspakke. Dette må gjøres for at en større andel av landbruksplasten blir innsamlet og forsvarlig håndtert.

Prioriterte tiltak:

- Igangsette utviklingsarbeid i samråd med fagmiljøet for å redusere plastforurensning fra landbrukssektoren

2.6 Informasjons- og holdningsskapende arbeid rettet mot barn- og unge i skolesektoren

Det vil i samråd med skoleverket løpende vurderes iverksettelse av årlige informasjonstiltak og liknende for å øke bevisstheten rundt plastforurensning.

Prioriterte tiltak:

- I samarbeid med skolene i Gjøvik kommune iverksette årlige tiltak for å skape større bevissthet og kunnskap tilknyttet plastforurensning ovenfor barn- og unge

2.7 Oppsummering

Sammen med klimaendringer og økt degradering av landareal er plast en av de største miljøutfordringene i verden. FN påpeker at verden er i økologisk krise på grunn av disse tre utfordringene. Gjøvik kommune ønsker å gjøre sitt for å bidra til løsninger og har forpliktet seg til å gjennomføre lokale tiltak for å holde den globale oppvarmingen under 1,5 grader. Med denne planen ønsker Gjøvik kommune å ta samfunnsansvar ved å minimere de negative miljøpåvirkningene fra plastbruk i egen virksomhet.

Gjøvik kommune skal begynne arbeidet umiddelbart. Det skal kartlegges hvilke plastprodukter som er overflødige og hvilke som enkelt kan erstattes av andre materialer. Bruken av plast i kommunen skal ned, men dette må gjøres slik at det ikke skapes andre miljøutfordringer. Arrangementer på kommunal grunn skal bli grønnere, og det skal settes krav til arrangører og leietakere om både avfallshåndtering og minimering av plastbruk. Det langsiktige arbeidet med å redusere plastbruken skal fortsette.

Kommunen har allerede satt i gang mange tiltak for å redusere plastbruken, men mange løsninger vil også komme utenfor kommunen. Når det skjer, skal Gjøvik kommune være på offensiven og teste ut de nye løsningene som kommer.

Gjøvik kommune har en vesentlig markedsmakt. Kommunen vil derfor gradvis skjerpe kravene overfor leverandører, leietakere og samarbeidspartnere. Som innkjøper vil kommunen også bidra til å utvide markedet for mer miljøvennlige alternativer til plast. Fram mot 2022 skal Gjøvik kommune arbeide med å finne svar på hvordan utfordringene relatert til plast kan løses i framtiden.

3. Handlingsplan for smartere plastbruk i Gjøvik kommune 2019 - 2022

3.1 Introduksjon

Denne delen av planen inneholder en mer detaljert handlingsplan for å sikre intern oppfølging i kommunen. Handlingsplanen er å regne som et arbeidsdokument. Tiltakene i denne handlingsplanen er derfor ikke uttømmende. Nye tiltak vil kunne bli tatt inn ved behov. Ved rulleringen av kommunens Klimaplan 2018-2022 er det naturlig å ta med plast som eget område. Forhåpentligvis har vi enda større kunnskap enn i dag.

Administrativt vil tjenesteområde Strategi og utvikling bidra med å koordinere gjennomføringen av planen. Alle kommunens relevante virksomheter må ta inn aktuelle mål og tiltak i egne planer for å sikre oppfølging relatert til sin virksomhet. For at kommunen skal klare å finne gode løsninger og gjennomføre vellykkede tiltak, er samarbeid mellom kommunens avdelinger og enheter helt nødvendig.

Det er ikke satt oppstartstidspunkt for de ulike tiltakene. Mye arbeid er alt i gang. I løpet av 2020 skal de aller fleste tiltakene ha kommet i gang. Innen utgangen av 2021 skal de fleste engangstiltakene være ferdig. Tiltak relatert til anskaffelser må naturlig nok skje ved nye utlysninger og så langt det er mulig ved forlengelse av opsjoner. Det vil også være behov for å etterspørre alternativer til plast i stadig nye produkter etter hvert som nye mulige løsninger dukker opp.

En stor utfordring ved utarbeidelse av denne planen er å si noe om de økonomiske konsekvensene av tiltakene. De fleste tiltakene i planen vil kunne gjennomføres innenfor gitte budsjetter, men mange av målene handler om bedre rutiner eller nye produkter. Hvordan dette slår ut, er vanskelig å si før man har testet det. Det er også forventet mer informasjon tilknyttet merkostnader for anskaffelser etter gjennomføringen av gevinstanalyse for grønne offentlige innkjøp våren 2020.

3.2 Handlingsplan for å redusere plastbruk i Gjøvik kommune

1. Gjøvik kommune skal redusere bruken av plast		
Mål	Utfordring og tiltak	Ansvarlig
Fase ut unødvendige engangsartikler av plast	<p>Gjøvik kommune bruker mye engangsartikler av plast og andre plastartikler. Mye av dette er unødvendig bruk av plast som kan løses ved at produktet tas ut av bruk, mens andre produkter kan erstattes av plastfrie alternativ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kartlegge plastbruk i rammeavtalene til kommunen. Tiltak vil iverksettes i etterkant, og aktuelle produkter vil bli fjernet eller erstattet ved reforhandling av avtaler. ▪ Kommunens innkjøpssystem skal brukes mer aktivt for å finne ut hva vi faktisk kjøper. Det skal gjøres en gjennomgang av utvalgte produktkategorier og tiltak gjøres basert på funnene. ▪ Engangsartikler av plast til matservering skal fases ut i kommunens innkjøpssystem og erstattes med produkter som ikke er av plast. 	Anskaffelser
Redusere bruken av emballasje ved levering av varer fra våre leverandører	Gjøvik kommune kjøper inn varer for flere millioner kroner i året, og i forbindelse med levering brukes det mye emballasje. Emballasje er nødvendig for å hindre at varer blir ødelagt i transport, og emballasje på matvarer er nødvendig for å hindre at maten blir dårlig. Det blir store mengder med emballasje(plast) gjennom et helt år, og ved å sette strengere krav til	Anskaffelser

	<p>våre leverandører skal bruken av emballasje reduseres. Dette gjelder særlig for plastemballasje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Utarbeide nye standard kontraktskrav for plast. Leverandører skal ikke overemballere varer, plast skal byttes ut med annen emballasje der det er mulig, emballasje som kan brukes flere ganger skal etterspørres, emballasjen skal kunne resirkuleres, resirkulert plast skal brukes der dette er mulig og emballasjen skal ikke inneholde unødvendige tilsetninger. ▪ Emballasje skal være et fast punkt ved kontraktsoppfølging med mål om å få bort unødvendig bruk av emballasje. 	
--	--	--

<p>Unngå bruk av engangsservice til matservering i egne lokaler</p>	<p>Å unngå bruk av engangsartikler til matservering er et ambisiøst mål for en kommune. Målet om å unngå bruk av engangsartikler ved servering gjelder alt fra utvalgsmøter, kommunestyremøter og til interne møter innad i egen virksomhet.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gjennomgå bruken av engangsservice og sette inn tiltak for å minimere bruken. ▪ I kommunens kantiner skal bruk av engangsservice unngås, og dette skal tas med i spesifikasjonene når nye avtaler skal inngås. Hvis dette ikke er praktisk mulig å gjennomføre, må man se på ordninger for å innføre ekstra betaling for de som skal bruke engangsservice. ▪ Det skal ikke benyttes engangsservice til matservering hos kommunens rammeleverandører av kurs og faste seminarer. Dette må tas med i anskaffelsesprosessene. ▪ Vurdere om det er mulig å tilrettelegge møtelokalene utenfor rådhuset med oppvaskmaskiner slik at man enklere kan unngå å bruke engangsartikler ved møter her. Her må en kostnadsvurderings tas med. 	<p>Anskaffelser/klima</p>
---	---	---------------------------

2. Gjøvik kommune skal arbeide for at plasten vi bruker innenfor egen virksomhet blir resirkulert eller materialgjenvunnet

Mål	Utfordring og tiltak	Hovedansvarlig
Økt resirkulering og materialgjenvinning av plast fra egen virksomhet og våre leverandører	<p>Dette er et krevende område og relativt nytt område å jobbe med. Å få til dette vil kreve mye kunnskap og tid av de som gjennomfører anskaffelser. Gjøvik kommune skal arbeide for at man får økt resirkulering og materialgjenvinning av plast.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etterspørre resirkulert plast gjennom anbudsprosessene våre. ▪ Sikre tilstrekkelige gode løsninger fra egen avfallsleverandør som bidrar til å stimulere til kildesortering i kommunen ved neste anbud av kommunal avfallshåndtering. ▪ Sikre god kildesortering hos kommunens enheter. Det skal kartlegges hvordan situasjonen relatert til kildesortering faktisk er. Det må også undersøkes hvordan nødvendig infrastruktur kan forbedres slik at det blir enklere å gjennomføre sortering. 	Anskaffelser/klima

3. Gjøvik kommune skal unngå plastforsøpling ved arrangementer og annen bruk av kommunens grunn

Mål	Utfordring og tiltak	Hovedansvarlig
Unngå forsøpling og bruk av plast ved arrangementer og bruk av offentlig grunn	<p>Gjøvik kommune ønsker ikke at det brukes engangsartikler av plast ute i byrommet der hvor det er fare for plastforsøpling. Det er en utfordring at det brukes mye engangsartikler ved arrangementer rundt om i byen. Dette relateres til både matservering og reklamemateriell. Her er det et stort potensial for å redusere plastbruken. Plast og annet søppel kommer lett på avveie ved større arrangementer i byen. Noe av dette havner i elvene våre eller i andre vanntilstrømminger til Mjøsa. Ved å sette strengere krav til de som har ulike arrangementer i byen vil man kunne hindre forsøpling, samt at man kan oppnå økt</p>	Kultur/Idrett

	<p>oppmerksomhet på problemer relatert til plastforsøpling og redusere bruken av plast. Det er viktig at idretten og andre arrangører har fokus på miljø og plast for fremtiden for å kunne motta støtte og gratis bruk av kommunale anlegg.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Det skal utarbeides retningslinjer for å få arrangementer i byen grønnere, og det skal settes krav til arrangører, event-byråer som er innleid av kommunen og andre leietakere på kommunal grunn. Det må utrededes hvordan man kan stille krav for å unngå bruk engangsartikler i plast. Målet er å fase ut engangsartikler av plast på alle arrangementer og hos leietakere av kommunal grunn innen utgangen av 2022. ▪ Det skal stilles krav til idrettsarrangementer som får tilskudd fra Gjøvik kommune om god avfallshåndtering, rutiner for gjenvinning og minimering av plastbruk og engangsartikler generelt. Det skal også utarbeides en veileder for «Grønne idrettsarrangement» ved behov. Strategi og analyse kan bidra med dette. ▪ Det skal stilles krav til kulturarrangementer som får tilskudd fra Gjøvik kommune om god avfallshåndtering, rutiner for gjenvinning og minimering av plastbruk og engangsartikler generelt. ▪ Vurdere hvilke krav det er mulig å stille til alle som selger vafler o.l. i byens rom, for eksempel på 17. mai, akevittfestivalen, nattåpent osv. ▪ Rådgivning til arrangører jf. gjennomføring av mer miljøvennlige arrangementer/events ▪ Miljøsertifisering av arrangementer (lage egen sertifiseringsordning – jf. miljøfyrtårnstiftelsen og Øyafestivalen) 	
--	--	--

4. Redusere utslipp av mikroplast fra kunstgressbaner som mottar driftsstøtte og tilskudd fra Gjøvik kommune

Mål	Utfordringer og tiltak	Ansvarlig
Redusere utslipp av mikroplast og gummigranulat fra kunstgressbaner	<p>Det vil være et viktig tiltak for kommunen å få bedre rutiner og retningslinjer for ansvarlig plastbruk tilknyttet kommunens kunstgressbaner. For å redusere plastforurensning fra kommunens kunstgressbaner må det iverksettes tiltak og bedre løsninger for oppsamling av gummigranulatet.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Utarbeidelse av retningslinjer for å redusere miljøpåvirkningen av gummigranulat for kommunens egne anlegg og kunstgressbaner som mottar kommunalt driftstilskudd. ▪ Samarbeide med lokale idrettsforeninger og lag om tiltak for å redusere forurensning av mikroplast og gummigranulat fra kunstgressbaner. ▪ Ved avvikling av kunstgressbaner må forsvarlig avfallshåndtering sikres. ▪ Bærekraftig modell for vinterfotball i Gjøvik kommune – vinterdrift størst utfordring. 	Teknisk drift/ Idrett

5. Redusere utslipp av plast fra landbrukssektoren i Gjøvik kommune

Mål	Utfordringer og tiltak	Ansvarlig
Redusere utslipp av plast fra landbrukssektoren	<p>Forsøpling av plast fra landbruket er en utfordring det må tas tak i. For eksempel utgjør rundballeplast en stor del av plastbruken i landbruksnæringa, men blir fort et lite velkomment syn i landskapet dersom det blir liggende igjen som rester på et jorde, hengende i trær eller flytende i vassdrag. Dette er en utfordring det må tas tak i.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Igangsette utviklingsarbeid i samråd med fagmiljøet for å redusere plastforurensning 	Strategi og utvikling/Landbruk

	fra landbrukssektoren	
6. Informasjons- og holdningsskapende arbeid rettet mot barn- og unge i skolesektoren		
Mål	Utfordringer og tiltak	Ansvarlig
Større bevissthet tilknyttet plastforurensning hos barn og unge	<p>Skape større bevissthet rundt plastforurensning hos barn og unge.</p> <p><u>Prioriterte tiltak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ I samarbeid med skolene i Gjøvik kommune iverksette årlige tiltak for å skape større bevissthet og kunnskap tilknyttet plastforurensning ovenfor barn- og unge 	Strategi og utvikling Skole og oppvekst